

ÚMLUVA OSN O SMLOUVÁCH O MEZINÁRODNÍ KOUPI ZBOŽÍ

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí
č. 160/1991 Sb.

Federální ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 11. dubna 1980 byla ve Vídni sjednána Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Jménem České a Slovenské Federativní Republiky byla Úmluva podepsána v New Yorku dne 1. září 1981.

S Úmluvou vyslovilo souhlas Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky a prezident České a Slovenské Federativní Republiky ji ratifikoval s výhradou, že Česká a Slovenská Federativní Republika nebude vázána ustanovením jejího článku 1 odst. 1 písm. b). Ratifikační listina byla uložena u generálního tajemníka OSN, deponitáře Úmluvy, dne 5. března 1990.

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 99 odst. 1 dnem 1. ledna 1988. Pro Českou a Slovenskou Federativní Republiku vstoupila v platnost v souladu se svým článkem 99 odst. 2 dnem 1. dubna 1991.

Český překlad Úmluvy se vyhlašuje současně.

ÚMLUVA OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

Smluvní státy této Úmluvy,
majíce na mysli obecné cíle vyjádřené v resolucích přijatých na šestém zvláštním zasedání Valného shromáždění OSN o nastolení nového mezinárodního ekonomického řádu,

berouce v úvahu, že rozvoj mezinárodního obchodu na základě rovnosti a vzájemné výhodnosti je důležitým činitelem při rozvíjení přátelských vztahů mezi státy,

jsouce názoru, že přijetí jednotných ustanovení upravujících smlouvy o mezinárodní koupi zboží a přihlížejících k různým sociálním, ekonomickým a právním systémům by přispělo k odstraňování právních překážek v mezinárodním obchodě a podpořilo rozvoj mezinárodního obchodu,

se dohodly takto:

ČÁST I

PŘEDMĚT ÚPRAVY A OBECNÁ USTANOVENÍ

KAPITOLA I

PŘEDMĚT ÚPRAVY

Článek 1

[Rozsah aplikovatelnosti]

(1) Tato Úmluva upravuje smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech,

- a) jestliže tyto státy jsou smluvními státy; nebo
- b) jestliže podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právního řádu některého smluvního státu.

(2) Ke skutečnosti, že strany mají místa podnikání v různých státech se nepřihlíží, jestliže tato skutečnost nevyplývá buď ze smlouvy nebo z jednání mezi stranami nebo z informací poskytnutých stranami kdykoli do uzavření smlouvy nebo při jejím uzavření.

(3) Při určování použitelnosti této Úmluvy se nepřihlíží k státní příslušnosti stran a ani k tomu, zda strany nebo smlouva mají občanskoprávní nebo obchodní povahu.

Part I.
Sphere of application and general provisions

CHAPTER 1.
SPHERE OF APPLICATION

Article 1

(1) This Convention applies to contracts of sale of goods between parties whose places of business are in different States:

- a) when the States are Contracting States; or*
- b) when the rules of private international law lead to the application of the law of a Contracting State.*

(2) The fact that the parties have their places of business in different States is to be disregarded whenever this fact does not appear either from the contract or from any dealings between, or from information disclosed by, the parties at any time before or at the conclusion of the contract.

(3) Neither the nationality of the parties nor the civil or commercial character of the parties or of the contract is to be taken into consideration in determining the application of this Convention.

Přehled výkladu:

- I. Přehled
- II.1 Věcná působnost Úmluvy: kupní smlouvy a další pod Úmluvu spadající smlouvy
- II.2 Definice zboží
- II.3 Územní působnost Úmluvy
- III. Jiné

I. Přehled

Pro aplikovatelnost Úmluvy musí být kumulativně splněny dvě základní podmínky: prodej musí být mezinárodní a musí mít předepsaný vztah s jedním nebo více státy vázanými Úmluvou (Honnold, Flechtner in Honnold, Flechtner, 2009, s. 29), a to buďto skrze skutečnost, že sídla podnikání smluvních stran se nacházejí ve smluvním státě Úmluvy, anebo smlouva odkazuje na právní řád některého ze smluvních států Úmluvy.

Rozehnalová (in Rozehnalová, Drličková a kol., 2012, s. 23) rozlišuje mezi aplikací na základě čl. 1 odst. 1 písm. a) a čl. 1 odst. 1 písm. b). Článek 1 odst. 1 písm. a) dle této autorky představuje základní aplikační schéma (tzv. přímá aplikace), které vyžaduje splnění následujících podmínek rozvíjejících definice *expressis verbis* obsažené v čl. 1:

1. strany smlouvy o koupi zboží mají místo podnikání v různých smluvních státech této Úmluvy,
2. skutečnost existence místa podnikání v různých státech byla stranám známa před jejím uzavřením či při jejím uzavření,
3. smlouva se netýká smluv a věcí vymezených v čl. 2,
4. Úmluva nebyla na základě čl. 6 mezi stranami vyloučena,
5. jsou splněny obecné podmínky pro aplikaci Úmluvy dle čl. 89 až 101.

Lookofsky si pro aplikovatelnost Úmluvy klade několik základních analytických otázek (Lookofsky, 2008, s. 12), jejichž pomocí lze zjistit aplikovatelnost Úmluvy:

- Jedná se o mezinárodní prodej? Je Úmluva aplikovatelná podle jejího čl. 1 odst. 1 písm. a) až b)?
- Jedná se o transakci, která splňuje definici prodeje zboží podle čl. 1 až 3?
- Došlo k projevům smluvní svobody podle čl. 6?
- Řídí se daná záležitost čl. 4 až 6?
- Pokud se daná záležitost řídí Úmluvou, může jít o otázku, která se Úmluvou řídí, ale není řešena čl. 7 odst. 2?

II.1 Věcná působnost Úmluvy: kupní smlouvy a další pod Úmluvu spadající smlouvy

Úmluva výslovně nedefinuje kupní smlouvu. Jedná se o pojem autonomní, a jeho definice tak vyplývá z judikatury a právní teorie, přičemž s pomocí čl. 30 a čl. 53 Úmluvy lze konstatovat, že kupní smlouvou je smlouva, kde prodávající dodává výměnou za protiplnění ve formě peněz zboží (bez ohledu na její označení stranami). Úmluva se dále vztahuje i na určité smíšené smlouvy, kde převažují prvky smlouvy kupní (Mistelis in Kröll, Mistelis, Perales Viscasillas, 2011, s. 27).

Jak uvádí Schwenzer a Hachem (Schwenzer, Hachem in Schwenzer, 2010, s. 32), Úmluva upravuje i takové prodeje, které jsou spojeny s podmínkami (smluvními), jako je výhrada vlastnictví, časově omezené smlouvy, případně smlouvy, podle nichž dochází k přímému dodání zboží až k zákazníkovi kupujícího, a to i přesto, že tyto podmínky nejsou v Úmluvě výslovně zmíněné. To samé platí pro smlouvy, které obsahují ustanovení o výhradách zpětného prodeje, zpětné koupě či obsahují ustanovení o offsetovém plnění. Ohledně smluv, které operují se zbožím, jež má být teprve vyrobeno, jakož i ohledně smíšených smluv viz detailně čl. 3.

Úmluva definuje koncept prodeje (zboží) autonomně – obsahuje tedy přímou metodu úpravy (Digest, 2016, s. 5), bez nutnosti užití nástrojů mezinárodního práva soukromého

dotčených států. Toto je třeba vnímat jako významný unifikující aspekt Úmluvy; díky tomuto pojetí se předchází tříštění účinků Úmluvy judikaturou vycházející z národních právních řádů a právním myšlením jednotlivých jurisdikcí. Přesto je třeba konstatovat, že judikatura se definicí kupní smlouvy, a to včetně rámce Úmluvy, stále zabývá (CISG-online 681; CISG-online 2073; CISG-online 1780; CLOUT 304; CISG-online 616).

V České republice je kupní smlouva vymezena v § 2079 a násl. obč. zák. a je definována jako závazek prodávajícího kupujícímu odevzdat věc, která je předmětem koupě, a umožnit mu nabýt vlastnické právo k ní, přičemž kupující se zavazuje, že věc převezme a prodávajícímu zaplatí kupní cenu.

Leasingová smlouva

Zde se Úmluva aplikuje v zásadě na finanční leasing, pokud je sjednán odkup zboží. Na jiné varianty leasingu, zejména na operativní leasing, z podstaty věci nelze Úmluvu aplikovat (Mauric in Rozehnalová, Drličková a kol., 2012, s. 174).

Smlouvy rámcové

Rámcové smlouvy, které v ČR nejsou upraveny jako samostatný smluvní typ, nejsou dotčeny Úmluvou, ta se aplikuje až na dílčí konkrétní kupní smlouvy. Logika tohoto výkladu je dohledatelná například v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 ICdo 26/2012: „Tzv. rámcová smlouva nezakládá závazkový vztah, pohledávky a závazky smluvních stran z ní tudíž nevznikají. Význam rámcové smlouvy spočívá v tom, že strany tam, kde předpokládají dlouhodobější obchodní vztah, stanoví jejím prostřednictvím základní pravidla, jimž budou podléhat všechny konkrétní (tzv. realizační) smlouvy na jejím základě v budoucnu uzavřené, nebude-li v té či oné realizační smlouvě ujednáno jinak. Rámcová smlouva tak nemá jiný význam (jinou funkci), než že stanoví smluvní podmínky následně uzavíraných konkrétních, realizačních smluv, tj. v tom či onom rozsahu předurčuje jejich obsah. Při vzniku realizační smlouvy uzavřené na základě rámcové smlouvy se tedy v rozsahu, v němž strany nesjednaly v realizační smlouvě jinak, stávají pravidla (smluvní podmínky) sjednaná v rámcové smlouvě součástí obsahu realizační smlouvy.“ Jinými slovy, dokud není uzavřena samotná kupní smlouva, tak se na rámcovou smlouvu Úmluva neaplikuje (Mauric in Rozehnalová, Drličková a kol., 2012, s. 176).

Výše uvedené potvrzuje i praxe některých soudů aplikujících Úmluvu: „Většina soudů, které se touto otázkou zabývaly, dospěla k závěru, že CISG se nevztahuje na dohody o distribuci a rámcové dohody, neboť tyto dohody se zaměřují spíše na organizaci distribuce než na převod vlastnictví zboží.“ (Digest, 2016, s. 6).

Nicméně, nejde o názor jediný, jak ukazuje praxe jiných soudů s odkazem na strukturu smlouvy či další okolnosti. V takových případech je aplikován jak na rámcovou, tak i dílčí smlouvy (Digest, 2016, s. 6 s odkazem na pozn. 79). Posouzení tak závisí u rámcové smlouvy na každém konkrétním případě s ohledem na uchopení práv a povinností stran v jednotlivých dokumentech. Věcný dosah je posuzován autonomně, bez vlivu národní úpravy.

Směna a barterové obchody

Směnou je třeba rozumět závazek spočívající v převedení vlastnického práva k věci výměnou za závazek druhé strany převést vlastnického právo k věci jiné. V tomto smyslu

není ustálena praxe aplikovatelnosti Úmluvy, kdy existují dvě skupiny rozhodnutí, avšak převažující názor se kloní k závěru, že tento smluvní typ nespadá pod aplikační rozsah Úmluvy (Schwenzer, Hachem in Schwenzer, 2010, s. 33; Digest, 2016, s. 6; Schlechtriem in Schlechtriem, Schwenzer, 2005, s. 787).

II.2 Definice zboží

Definice zboží dle Úmluvy se věcně plně nepřekrývá s ustanovením § 2079 obč. zák., neboť zatímco podle Úmluvy se presumuje koupě zboží, občanský zákoník hovoří o věci. Pojetí občanského zákoníku má zajistit široké vnímání tohoto pojmu tak, aby zahrnul všechny předměty – nové či použité (existující či ty, které teprve vzniknou), které mohou být předmětem smlouvy. Věci se tedy rozumí vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí (§ 489 obč. zák.).

Zbožím se z pohledu Úmluvy rozumí pouze věc hmotná a movitá (*moveable and tangible*). Opět jde o výklad autonomní bez vazeb na právo domácí s ohledem na čl. 7 Úmluvy. Podstatné je, aby věc byla movitá v době dodání (*at the moment of delivery*).

II.3 Územní působnost Úmluvy

Norem obsažených v Úmluvě se použije přednostně před normami vyvěrajícími z národního právního řádu, pokud účastníci smlouvy, jejíž obsah jest předmětem interpretace, mají sídla v různých státech, které jsou (a) smluvními stranami Úmluvy, nebo (b) kolizní normy *lex fori* odkazují na některý z právních řádů některého ze smluvních států.

Rozhodné je tedy pro použití norem obsažených v Úmluvě, že:

- účastníci interpretované smlouvy mají místa podnikání v různých státech jsoucích však zároveň stranami Úmluvy, nebo
- dojde k odkazu na právní řád smluvní strany Úmluvy při aplikaci norem mezinárodního práva soukromého.

III. Jiné

Odstavec 2 kvalifikuje skutečnost, že smluvní strany mají místa podnikání v jiných státech tak, že tato skutečnost musí vyplývat přímo ze smlouvy, anebo musí být známá stranám smlouvy před uzavřením smlouvy či v momentě uzavření. V opačném případě, tedy v situaci, kdy nevyplývá ze smlouvy či z informací sdělených si před či během uzavírání smlouvy ohledně skutečnosti, že strany smlouvy mají místa podnikání v jiných státech, je aplikace Úmluvy vyloučena, a to i za situace objektivní skutečnosti míst podnikání v různých státech skutečně jsoucích. Toto bude mít za následek aplikaci norem „národního původu“ právního řádu, kdy rozhodné právo bude určeno přes kolizní normy mezinárodního práva soukromého vykládajícím subjektem (typicky soud či rozhodčí orgán). Budou tedy aplikovány normy národní vyvěrající z bezprostřední právní úpravy příslušného národního práva namísto norem obsažených v Úmluvě, a to i při její povaze jako případně jsoucí platné mezinárodní smlouvy v tom či onom národním právním řádu (resp. norem v ní obsažených) ve smyslu ústavního uspořádání tohoto státu, kterážto obsahuje tzv. přímé normy.

Odstavec 3 dále kvalifikuje úpravu, která upřednostňuje místo podnikání jako rozhodné kritérium tak, že výslovně vylučuje relevantnost státní příslušnosti. Dále vylučuje

relevantnost dělby na občanskoprávní či obchodní povahu (pamětníci právní československé a následně české úpravy z dob duality civilního práva mezi roky 1991–2014 si jistě v tomto kontextu vzpomenu na paralelní úpravu kupní smlouvy v občanském zákoníku a zákoníku obchodním).

Související ustanovení:

čl. 2, čl. 3, čl. 6, čl. 10, čl. 95

Článek 2

[Rozsah působnosti]

Tato Úmluva se nepoužije na koupě

- a) zboží kupovaného pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti, ledaže prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl a ani neměl vědět, že zboží je kupováno k takovému účelu;
- b) na dražbách;
- c) při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu;
- d) cenných papírů nebo peněz;
- e) lodí, člunů, vznášedel nebo letadel;
- f) elektrické energie.

Article 2

This Convention does not apply to sales:

- a) *of goods bought for personal, family or household use, unless the seller, at any time before or at the conclusion of the contract, neither knew nor ought to have known that the goods were bought for any such use;*
- b) *by auction;*
- c) *on execution or otherwise by authority of law;*
- d) *of stocks, shares, investment securities, negotiable instruments or money;*
- e) *of ships, vessels, hovercraft or aircraft;*
- f) *of electricity.*

Přehled výkladu:

- I. Přehled
- II.1 Vyloučení spotřebitelských smluv
- II.2 Koupě na dražbách a při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu
- II.3 Koupě cenných papírů a peněz
- II.4 Koupě lodí, člunů, vznášedel nebo letadel
- II.5 Koupě elektrické energie

I. Přehled

Základní podmínky pro aplikovatelnost Úmluvy jsou upraveny v čl. 1, podle něhož se Úmluva vztahuje pouze na takové smlouvy o koupi zboží, kde se jedná o prodej realizovaný mezi stranami s místy podnikání v různých státech, které jsou smluvními státy Úmluvy, nebo pokud mezinárodní právo soukromé odkazuje na použití právního řádu některého smluvního státu. Článek 2 hraje významnou roli, neboť upřesňuje věcnou působnost

Úmluvy v tom směru, že její aplikovatelnost limituje ve vztahu k vybraným smlouvám o koupi zboží.

Tyto výjimky (Ferrari in Ferrari, Flechtner, Brand, 2004, s. 79) vycházejí z:

- účelu realizace koupě [písm. a)],
- zvláštností při uzavírání některých kupních smluv [písm. b) a c)],
- povahy předmětu koupě [písm. d) až f)].

II.1 Vyloučení spotřebitelských smluv

Podle čl. 2 se Úmluva neaplikuje na koupě zboží pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti – jinými slovy, v případech, kde je smluvní stranou spotřebitel. Účelem této výjimky bylo zamezit kolizi mezi národní legislativou přijímanou na ochranu spotřebitele a pravidly obsaženými v Úmluvě. Ačkoli čl. 1 odst. 3 zdůrazňuje, že se při určování použitelnosti Úmluvy nepřihlíží k občanskoprávní nebo obchodněprávní povaze smlouvy nebo stran, výjimka obsažená v čl. 2 písm. a) vyhrazuje použití Úmluvy ryze pro obchodní transakce (Ferrari in Ferrari, Flechtner, Brand, 2004, s. 81).

Současně platí, že se Úmluva nevztahuje na zboží kupované pro potřebu rodiny nebo domácnosti. Rodina je pro účely Úmluvy chápána v širokém smyslu a zahrnuje nejenom pokrevní příbuzné, ale rovněž ty, kteří se stali příbuznými v důsledku uzavření sňatku. Rodinou se též rozumí osoby žijící ve společné domácnosti (Herber in Schlechtriem, 1998, s. 32).

Skutečnost, že je zboží zpravidla kupováno pro osobní potřebu, není relevantní. Podstatný je pouze úmysl kupujícího, se kterým zboží kupuje, nikoli jeho skutečné použití, a to v době koupě. Aby se Úmluva neaplikovala, musí být zboží koupeno výlučně pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti (Digest, 2016, s. 17). Jelikož jde o výjimku vylučující použitelnost Úmluvy, musí být interpretována restriktivně, a proto i v případech, kdy je zboží kupováno primárně pro osobní potřebu, nikoli však výlučně, bude se Úmluva na takovouto koupi vztahovat.

K podmínce spočívající v účelu koupě pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti přistupuje ještě subjektivní prvek, a to vědomost prodávajícího o tomto účelu. O účelu koupě musí prodávající vědět nebo mu musí být zřejmý. Výluku nelze uplatnit za předpokladu, že prodávající před uzavřením smlouvy, nebo při jejím uzavření nevěděl a ani vědět neměl, že zboží je kupováno k výše uvedeným účelům. Relevantními faktory, ze kterých může prodávající vycházet, jsou například druh zboží, jeho množství, doručovací adresa nebo další okolnosti koupě.

Přestože může být Úmluva aplikována na základě čl. 1 odst. 1, nemůže být použita na koupi zboží pro osobní potřebu, potřebu rodiny, nebo domácnosti, ledaže prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl a ani neměl vědět, že je zboží kupováno k takovému účelu. Je nutné vycházet ze zamýšleného účelu použití, nikoli skutečného (CLOUT 190).

Obecně se Úmluva nepoužije na koupě zboží pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti. Z toho vyplývá, že spotřebitelské smlouvy uzavírané turisty nebo objednávky učiněné prostřednictvím e-mailu pro osobní, rodinnou potřebu nebo potřebu domácnosti nebudou spadat pod aplikační rozsah Úmluvy. Na druhou stranu koupě realizovaná osobou pro obchodní účel nebo takový účel, který souvisí s její profesí, bude Úmluvě podléhat. Pokud prodávající kdykoli při uzavření smlouvy nemá důvod domnívat se, že je zboží kupováno pro osobní, rodinnou potřebu nebo domácnost, konkrétně v případech, kdy

množství, doručovací adresa a další okolnosti obchodu nejsou standardní pro spotřebitele, bude takováto koupě předmětem Úmluvy (CISG-online 965)

II.2 Koupě na dražbách a při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu

Dle čl. 2 písm. b) se Úmluva neaplikuje na koupě realizované na dražbách pořádaných jak státními orgány, tak soukromými osobami (Digest, 2016, s. 17). Důvodem jejich vyloučení byla snaha autorů Úmluvy zamezit konfliktu národní právní úpravy s pravidly obsaženými v Úmluvě. Přestože Úmluva dražbu nedefinuje, obecně jí rozumíme způsob prodeje, při kterém je zboží nabízeno neurčitému počtu zájemců a je prodáno tomu, komu je udělen příklep, a to za nejlepší cenovou nabídku. Tato výjimka se dle většiny vztahuje i na dražby, které jsou realizovány prostřednictvím internetu (Honnold, Flechtner in Honnold, Flechtner, 2009, s. 51). Lze se však setkat i s názory opačnými, které se kloní k závěru, že na tento typ dražeb je Úmluva aplikovatelná, neboť se tohoto typu dražby mohou zúčastnit zájemci z celého světa a neodpovídá tradiční podobě dražby, v jejímž průběhu jsou všichni zájemci současně přítomni na jednom místě (Schwenzer, Hachem in Schwenzer, 2010, s. 56). Dále platí, že obchody realizované na komoditní burze nejsou považovány za dražbu, neboť jde pouze o specifický způsob uzavření smlouvy, a proto se na ně výluka obsažená v čl. 2 písm. b) nevztahuje (Digest, 2016, s. 17).

Další omezení se týkají koupě, která je realizována při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu. Tento způsob nabytí zboží se odlišuje od tradiční koupě zejména v tom ohledu, že strany nemají možnost dojednat si smluvní podmínky kupní smlouvy, neboť jejich úprava a obsah jsou vyhrazeny zvláštním právním předpisům, podle nichž výkon rozhodnutí probíhá.

II.3 Koupě cenných papírů a peněz

Již od počátku příprav na Úmluvě panovala shoda v tom, že se na obchody, jejichž předmětem jsou nehmotné statky, nebude Úmluva aplikovat. Cílem čl. 2 písm. d) je tak vyloučit použití Úmluvy ve vztahu k cenným papírům, jelikož představují nehmotná práva, která neodpovídají pojetí zboží pro účely Úmluvy, neboť zbožím se rozumějí pouze věci hmotné a movité. Naproti tomu se Úmluva vztahuje na přepravní dokumenty jako konosament (Ferrari in Ferrari, Flechtner, Brand, 2004, s. 89).

Úmluva se neaplikuje též na smlouvy, jejichž předmětem je směna měny. Nicméně Úmluva je aplikovatelná v případech, kdy se jedná o koupi peněz, které již nejsou v oběhu a jsou nabízeny jako sběratelské (Schwenzer, Hachem in Schwenzer, 2010, s. 57).

II.4 Koupě lodí, člunů, vznášedel nebo letadel

Důvodem vyloučení těchto dopravních prostředků z Úmluvy byla skutečnost, že v některých národních rádech na ně bylo pohlíženo jako na věci nemovité. Původně měly být vyloučeny pouze takové lodě, čluny, vznášedla, nebo letadla, které podléhaly registraci, avšak od této podmínky bylo nakonec upuštěno.

Lodě a čluny zahrnují takové objekty, které se mohou pohybovat nad nebo pod vodou bez ohledu na to, jakým způsobem jsou poháněny. Důležité je, aby byly schopny kontinuálního pohybu, neboť samotné nadnášení nepostačuje. Diskutovanou otázkou je, zda jsou